

Príloha 7 Metodický prístup a kritériá pre výber inovačných a kohéznych pólov rastu

Obsah

1. POSTUP SPRACOVANIA	1
2. METODICKÝ PRÍSTUP A KRITÉRIÁ PRE VÝBER INOVAČNÝCH A KOHÉZNYCH PÓLOV RASTU	1
2.1. Skupiny obcí	1
2.2. Kritériá výberu pólov rastu	2
2.2.1. Inovačné póly rastu	2
2.2.2. Kohézne póly rastu	3
2.2.3. Obce, ktoré nie sú pólmi rastu v záujmovom území inovačných pólov rastu	3
2.2.4. Obce, ktoré nie sú pólmi rastu mimo záujmového územia inovačných pólov rastu	3
2.2.5. Súhrnný prehľad	4

1. Postup spracovania

Teoretický prístup k výberu inovačných a kohéznych pólov rastu bol prezentovaný na pracovnom stretnutí na Ministerstve výstavby a regionálneho rozvoja SR dňa 17. 1.2007 všetkým relevantným sociálno-ekonomickým partnerom (zainteresované sektorové ministerstvá, regionálne samosprávy, zástupcovia subjektov združujúcich miestne samosprávy, mimovládny sektor).

Nový návrh štruktúry sídiel Slovenskej republiky pre účely NSRR SR na roky 2007-2013 bol vypracovaný v mesiacoch január až február 2007. Prvý návrh zoznamu štruktúry sídiel bol vypracovaný na základe dostupných štatistických údajov a kritérií uvedených nižšie.

Použili sa nasledovné vstupné údaje:

- počet obyvateľov k 31.12.2004 – Štatistický úrad SR
- údaje o školách za školský rok 2005-2006 – Ústav informácií a prognóz školstva
- Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001, MŽP SR, AUREX, s.r.o.
- informácie o existujúcich spoločných obecných úradoch (stavebné úrady) – Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR (MVRR SR)
- informácie o obciach uvažovaných pre spoločné obecné úrady – ZMOS 2002
- matričné úrady – vyhláška Ministerstva vnútra SR 529/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov
- organizácia osídlenia SSR – URBANITA, č. 51, február 1985

Prvý návrh zoznamu štruktúry sídiel slúžil ako podklad pre ďalšie rokovania a spresnenia s MVRR SR a samosprávnymi krajinami.

Začiatkom marca 2007 bol nový návrh štruktúry sídiel podľa krajov zaslaný jednotlivým samosprávnym krajinám na pripomienkovanie a zaujatie stanoviska. Vecne príslušné útvary samosprávnych krajov (útvary územného plánovania, regionálneho rozvoja) vzniesli k návrhu svoje pripomienky a návrhy na doplnenie. Spracovatelia metodiky na spoločných pracovných stretnutiach so zástupcami samosprávnych krajov jednotlivo prerokovali všetky vznesené návrhy a odporúčania. Všetky pripomienky a návrhy boli autormi návrhu pólov rastu vyhodnotené.

2. Metodický prístup a kritériá k výberu inovačných a kohéznych pólov rastu

2.1. Skupiny obcí

Obce boli zoradené do skupín podľa významu a ich lokalizácie v sídelnom systéme. Vyšpecifikovali sa inovačné póly rastu, záujmové územie inovačných pólov rastu a kohézne póly rastu nasledovne. Pri stanovovaní inovačných pólov rastu sa vychádzalo z celoštátnej územnoplánovacej dokumentácie Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 a správneho členenia SR. Celkový počet hodnotených obcí SR bol 2 891 z toho celkový počet hodnotených obcí Bratislavského kraja bol 73.

1. **inovačné póly rastu** sa hierarchicky členia na:
 - centrum osídlenia celoštátneho až medzinárodného významu (krajské mesto)
 - centrum osídlenia regionálneho významu v rámci jadrového pásma ťažiska osídlenia 1. stupňa
 - centrum osídlenia regionálneho významu v rámci prímestského pásma ťažiska osídlenia 1. stupňa
 - centrum osídlenia regionálneho až nadregionálneho významu ako jadro ťažiska osídlenia 2. stupňa
 - centrum osídlenia regionálneho významu
2. **záujmové územia inovačného pólu rastu** boli vymedzené na základe podkladov Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001), kde boli definované a vymedzené ťažiská osídlenia. Záujmové územia inovačných pólov rastu boli vymedzené okolo centier osídlenia celoštátneho až medzinárodného významu (krajské mesto) a okolo centier osídlenia regionálneho až nadregionálneho významu tvoriacich jadro ťažiska osídlenia 2. stupňa. Záujmové územie inovačného pólu rastu pozostáva z katastrálnych území jadrového a prímestského pásma ťažisk osídlenia 1. stupňa a ťažisk osídlenia 2. stupňa
3. **kohézne póly rastu** sa hierarchicky členia podľa svojej polohy v systéme osídlenia na:
 - mikroregionálne centrum ležiace v záujmovom území inovačného pólu rastu vymedzeného jadrovým pásmom ťažiska osídlenia 1. stupňa
 - mikroregionálne centrum ležiace v záujmovom území inovačného pólu rastu vymedzeného prímestským pásmom ťažiska osídlenia 1. stupňa
 - mikroregionálne centrum ležiace v záujmovom území inovačného pólu rastu vymedzeného ťažiskom osídlenia 2. stupňa
 - mikroregionálne centrum mimo záujmového územia inovačných pólov rastu
4. **obce mimo inovačných a kohéznych pólov rastu** sa členia podľa ich lokalizácie v systéme osídlenia na:
 - obec záujmového územia inovačného pólu rastu vymedzeného jadrovým pásmom ťažiska osídlenia 1. stupňa
 - obec záujmového územia inovačného pólu rastu vymedzeného prímestským pásmom ťažiska osídlenia 1. stupňa
 - obec záujmového územia inovačného pólu rastu vymedzeného ťažiskom osídlenia 2. stupňa
 - obec v ostatnom území.

2.2. Kritériá výberu pólov rastu

Navrhované obce ako inovačné a kohézne póly rastu boli vybraté na základe vstupných údajov a nasledovných kritérií:

2.2.1. Inovačné póly rastu:

- krajské mesto
- mesto so sídlom obvodu
- mesto s bývalým sídlom okresu

V SR sa v prvom návrhu vymedzilo 72 inovačných pólů rast. V rámci Bratislavského kraja boli definované 4 inovačné póly rastu.

2.2.2. Kohézne póly rastu:

- obce v ktorých sa súčasne nachádza matričný úrad, spoločný obecný úrad, ZŠ typu 3, bolo bývalým strediskom osídlenia miestneho významu, je ZMOS zvažované ako sídlo spoločného obecného úradu (spolu 92 obcí)
- obce v ktorých sa nachádza ZŠ typu 3 a má viac ako 100 žiakov (spolu 774 obcí)
- obce v ktorých sa nenachádza ZŠ typu 3 ale majú strednú školu (spolu 9 obcí)
- obce, ktoré nespĺňajú uvedené kritériá a sú väčšie ako 1500 obyvateľov v Prešovskom a Košickom kraji (spolu 17 obcí)

Prienikom uvedených kritérií sa v prvom návrhu vymedzilo v SR spolu 802 kohéznych pólů rastu vrátane Bratislavského kraja. Počet takto vymedzených kohéznych pólů rastu v rámci Bratislavského kraja bol 33 obcí.

2.2.3. Obce, ktoré nie sú pólmi rastu v záujmovom území pólů rastu:

- obce nachádzajúce sa na území jadrového a prímestského pásma ťažisk osídlenia prvej úrovne¹
- obce nachádzajúce sa na území ťažisk osídlenia druhej úrovne².

Celkovo pôvodný zoznam vymedzil 412 obcí v SR, ktoré ležia v záujmovom území inovačných pólů rastu a ktoré nie sú ani inovačnými ani kohézными pólmi rastu. Mimo Bratislavského kraja bolo takýchto obcí spolu 390. Tento zoznam sa po dohode so samosprávnymi kraji spresnil na 415 obcí v SR, ktoré ležia v záujmovom území inovačných pólů rastu, z toho 22 obcí leží v Bratislavskom kraji.

2.2.4. Obce, ktoré nie sú pólmi rastu mimo záujmového územia inovačných pólů rastu

Počet obcí, ktoré nie sú ani inovačnými ani kohézными pólmi rastu a ani neležia v záujmovom území inovačných pólů rastu je 1503. V rámci Bratislavského kraja je takýchto obcí 14.

Obcí, ktoré nie sú ani inovačnými ani kohézными pólmi rastu bez ohľadu na ich lokalizáciu (aj tie, ktoré ležia v záujmovom území inovačných pólů rastu) je v SR 1918 a takýchto obcí sa v Bratislavskom kraji nachádza 36.

(Poznámka: Počet obcí s počtom obyvateľov menším ako 1 000 je v SR spolu 1 946 z čoho sa 24 nachádza v Bratislavskom kraji .)

¹ vid' Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001

² vid' Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001

2.2.5. Súhrnný prehľad

Číselný prehľad počtu a podielu obyvateľov a obcí podľa zaradenia do štruktúry sídiel za Slovenskú republiku uvádzajú nasledujúce tabuľkové prehľady:

Bratislavský kraj		Počet obyvateľov		Počet obcí
	rok	2001	2004	
1	inovačné póly rastu	482 200	479 353	4
2	kohézne póly rastu	89 136	92 458	33
	inovačné a kohézne póly rastu spolu (1+2)	571 336	571 811	37
3	obce, ktoré nie sú pólmi rastu v záujmovom území inovačných pólov rastu	18 340	19 851	22
4	obce, ktoré nie sú pólmi rastu mimo záujmového územia inovačných pólov rastu	9 339	9 470	14
	spolu	599 015	601 132	73

Bratislavský kraj		Podiel obyvateľov		Podiel obcí
	rok	2001	2004	
1	Inovačné póly rastu	80,5	797,7	5,5
2	kohézne póly rastu	14,9	15,4	45,2
	inovačné a kohézne póly rastu spolu (1+2)	95,4	95,1	50,7
3	obce, ktoré nie sú pólmi rastu v záujmovom území inovačných pólov rastu	3,1	3,3	30,1
4	obce, ktoré nie sú pólmi rastu mimo záujmového územia inovačných pólov rastu	1,6	1,6	19,2
	spolu	100,0	100,0	100,0